

OD MASOPUSTU PO VELIKONOCE

Milé děti,
přešla jarní rovnodennost a jaro už ťuká na dveře. Teplých dnů přibývá a už se dá chodit ven jen v mikině. I když, zima se ještě tak lehce nedá, ještě občas vystrkuje drápky. Ale takových dnů bude méně a méně.

Od Tří králů do úterý před Popeleční středou byl masopust (též fašank, končiny či ostatky) – doba veselí a hodování, potom byly Hromnice a teď čekáme na Velikonoce, takový krásný jarní svátek... a víte vůbec, že ta doba, mezi masopustem a Velikonocemi má nějaký název a něco znamená? Pojdme si to trochu přiblížit a připomenout!

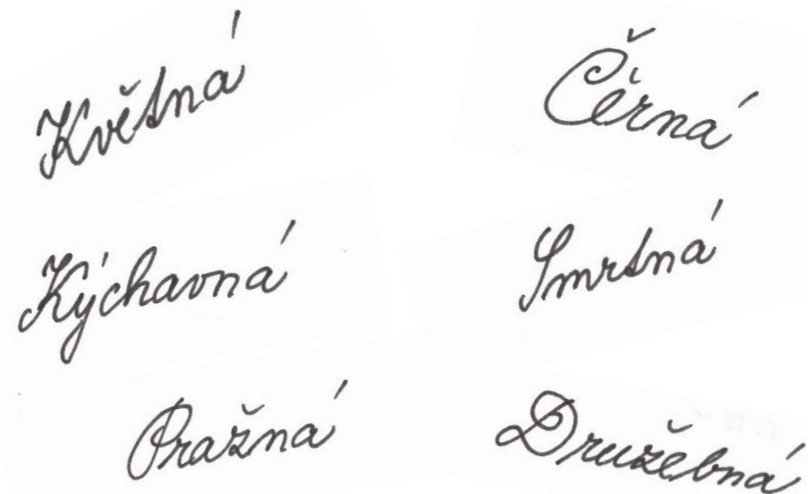
Půst – období mezi masopustem a Velikonocemi

Půst začíná *Popeleční středou*, která následuje hned po masopustním úterý. My dnes masopust slavíme zpravidla o víkendu, protože většina dospělých v úterý pracuje. Letošní Popeleční středa byla 23. 2. a od té doby až do Velikonoc... Víte, co vlastně ten půst znamená? Zkuste vybrat z následujících možností:

- Lidé museli každý den sníst alespoň jedno masité jídlo a k tomu jim hrála dobrá muzika.
- Na začátku týdne se vybrala slepice, ze které se vařilo jídlo na celý týden.
- Lidé nejedli žádné masité jídlo a nepořádaly se žádné tancovačky a slavnosti.

Jakýmsi pomyslnými mezníky v období půstu byly neděle (něco jako adventní neděle před Vánocemi), které byly vždy něčím výjimečným. Každá také měla svůj název. Dokážete k popisům přiřadit, jak se která neděle nazývala?

- V tento den se ženy vzhledem k nastávajícímu smutnému období bez masa odívaly do černých šatů.
- Tuto postní neděli se jedlo speciální jídlo, které se nazývá „pražmo“. Jsou to upražené obilná zrna.
- „Pozdrav tě Pán Bůh“ nebo „Pomáhej Pán Bůh“... takto odpovídali lidé dřív na něčí kýchnutí. Věřilo se, kdo tuto neděli kýchá, bude minimálně celý rok zdravý.
- Název této neděle vychází pravděpodobně z toho, že v tento den choďoval ženich s družbou do domu své milé a domlouvali námluvy.
- V tento den vynášeli lidé „Smrt“, „Morenu“ nebo „Mařenu“ ze vsi a loučili se se zimou.
- Tuto neděli se slavila památka vjezdu Ježíše Krista do Jeruzaléma, lidé jej vítali ratolestmi a květy, které mu házeli na cestu.

Vynášení Mařeny

„Smrt“, „Smrtka“, „Mařena“, „Morena“ a jiné názvy dávali dřív lidé slaměné figuríně, kterou nesli na tyči. Prošli s ní vesnicí, zpívali při tom a za vsí ji buď zapálili, nebo hodili do potoka, anebo obojí – hořící ji vhodili do vody. Tato postava ztělesňovala zimu a lidé ji takto vyháněli pryč, aby už mohlo přijít jaro. V některých krajích pak dívky přinášely zpět „léto“ nebo „líto“, což samozřejmě znamenalo, že se té zimy zbavily a přinesly léto do vsi (Kéž by to bylo tak jednoduché!). Toto se dělo pátou postní neděli, které se podle toho říkalo *smrtná*.

Mařena byla ze slámy a oblečená do starých hadrů, ověšená hadříky a pentlemi a kolem krku jí děvčata pověsila korále z vyfouknutých vajec.

Na obrázku vidíš děvčata, jak nesou Mařenu... Ale co to? Mařena ještě není oblečená a nazdobená! Dokresli jí škaredý obličej, staré šaty a hadříky a korále z vajec, ať vypadá co nejšklivěji!

*Smrt nesem ze vsi,
nové líto do vsi.
Smrt plave po vodě,
nové léto k nám jede
s červenými vejci,
žlutými mazanci.
Líto, líto, líto,
kde tak dlouho bylo?
U studánky, u vody
– mylo ruce i nohy.*

